Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov.
Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostori: 2657 S. Lawndale Ave.
Office of Publication: 2657 South Lawndale Ave. Telephone, Rockwell 4904.

STO—YEAR XXI. | Cena lista je $6.00 | Entered as second-class matter January 23, 1918, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. | Chicago, Ill., sobota, 14. januarja (January 14), 1928. | Subscription $6.00 Yearly | ŠTEV.—NUMBER 11

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918

lovo prelivanje krvi rudarjev v Coloradu

len stavkar ubit in dva ranjena v Walsenburgu, kjer so državni policisti streljali v dvorano organizacije I. W. W. Vsa oborožena sovražna sila navalila na rudarje, ko so korakali po mestu. Nepostavno obsedno stanje.

Walsenburg, Colo., 13. jan.—len stavkujoči rudar je bil včeraj ubit in dva ranjena, ko so licijske krogle deževale v orano I. W. W. v Main streetu, kjer ima organizacija stavkujočih rudarjev svoj glavni n.

Kelmentz Chavez, star 35 let, mrtev; Salistino Martinez in ter Verlich sta ranjena. Drvni policist Max Lardeman je li ranjen.

Napad na stavkarje je prišel poldne, ko so rudarji s svojiženami in otroci vred — og 750 oseb — hoteli korai po ulicah. Četa državnih licistov je ustavila pohod na redbo župana Johna J. Prikarda, ki je prepovedal vsako ranje in korakanje množic po tah. Nato se je okrog 600 rujev vrnilo v dvorano I. W. W.

Med vračanjem v dvorano pa prišlo do prerekanja med licijo in stavkarji. Policisti o bili sami; imeli so na svoji ani celo armado civilnih provoljcev, ki so oboroženi z reverji in puškami nahrulili karje. Ti nadutež so izli konflikt in pred dvorano počili streli. Stavkar Marti- je padel ranjen.

Stavkarji so se hitro umaknili dvorano in se zabarikadirali red napadalci, ki so navalili poslopje. Streljanje se je avljalo še nekaj časa. Kjer je pokazal stavkar, tja so le krogle s ceste. Chavez je ubit, ko se je pokazal v ok- drugega nadstropja dvora-. Njegovo truplo je padlo skozi okno in obviselo na telefonh žicah pred dvorano.

Kasneje so policisti pripeljali ojnico na truku in jo namena dvorano. Streljanje je nehalo, ko se ni več noben vkar pokazal iz dvorane, toda eganje poslopja ni prenehaso noč in še danes zjutraj so le strojnice pred dvorano in vogalih Main streeta.

Walsenburg je danes vojaški or. Vse mestece je polno obženih čet in vse trgovine, ardnice in gledališča so zaa. Governer ni razglasil noega obsednega stanja, kljub u tako stanje postoji. Uvedo ga lokalni oblastniki sami svojo pest.

HANIČNA NAPRAVA ZA AKLADANJE PREMOGA POVZROČILA STAVKO.

npanija je na to zaprla premogovnik.

Pittston, Pa. — Hillside l & Iron kompanija je povila mehanično napravo za ladanje premoga v premonik Butler. Vsled tega je tala kontroverza med zastop- rudarske organizacije in panijskimi uradniki. Do spoma ni prišlo vsled trmoglavi kompanijskih uradnikov, o najbrž imeli nalog od viškompanijskih uradnikov, naj nejo trmoglavi. Zaradi te oglavosti so zastopniki ruev odredili, da petnajst ruev zastavka. Kompanija je o ustavila delo v premogov- in tako izprla 150 rudarjev. o je prvi spor, ki se je v letih pojavil v pittston- distriktu med zastopniki rjev in podjetniki.

trok umrl vsled opeklin.

icago. — Dveletna Jose- Baloni je v četrtek umrla opeklin, ki jih je dobila, padla v škaf vroče vode na domu, 1510 W. Ohio st.

Tovarna za kovanje protidelavskih zarot

"Junak" v tej zarotniški tovarni je seveda Nosovitsky, spreten ponarejevalec in vohun.

New York, N. Y. — Dnevnik "New York Herald" je na široko razkrinkal tovarno za izdelovanje zarot, ko je prinašal vesti o zaroti, ki je ponaredila dokumente, objavljene v Hearstovih listih, in ki je končno vodila do senatne preiskave, pri kateri se je dognalo, da so bili ti dokumenti navadna sleparija, s katero so se preživljali ljudje, katerim smrdi vsako produktivno delo.

Jacob Nosovitsky, o katerem je "Prosveta" že večkrat poročala, je glavni junak v tej tovarni.

Nosovitsky je skušal prodati mehiškemu konzulu v New Yorku ponarejene dokumente, ki so opisavali katoliške intrige proti Mehiki. Konzul se seveda ni dal ujeti. Ampak je v družbi Charles W. Erwina, ki je zdaj v uredniškem štabu strokovnega glasila krojaških delavcev Amalgamated Clothing Workers unije, zaigral špijonske igre. Z Nosovitskyjem se je družilo čedno število stavkolomcev, ki so na glasu. Tako je na pr. Max Sherwood, A. R. MacDonald, major Charles Russel, katerega zdaj perejo brez mila v listu "Labor Age."

Papežev list napadel ameriške framazone

Pravi, da ti ščitijo Callesa. Papeževa enciklika naperjena tudi proti ruski cerkvi.

Rim, 13. jan.—"Osservatore Romano," glasilo Vatikana, je včeraj ljuto napadel prostozidarje v Združenih državah. List piše, da "persekucija" cerkve v Mehiki in "zarota molka" v Severni Ameriki izvira iz mogočnega vpliva ameriških framazonov. Ameriški framazoni so leta 1867 pomagali k zmagi Juareza in ekssekuciji cesarja Maksimiljana. Poraz Victoriana Huerte za časa Wilsona leta 1914 je bil tudi delo framazonov. Huerta je bil dober katolik. Danes pa framazoni pomagajo Callesu in imajo ameriško vlado pod svojim vplivom.

List "Brillante" piše, da papeževa enciklika ni naperjena le proti anglo-katoliški cerkvi, temveč tudi proti grški ortodoksni in ruski pravoslavni. Ruska cerkev, katero so boljševiki malone uničili, je menda iskala nekakšne kompromise za združitev z Rimom.

GARYJSKA ŠOLSKA AFERA PRED SODIŠČEM.

Gary, Ind., 13. jan. — Odmevi stavke v Emerson šoli iz septembra l. l. so se slišali v okrajnem sodišču v četrtek, ko se je vložil sodnijski ukaz, da mora šolski nadzornik tri zamorske učenke, ki so bile transferirane v drugo šolo, sprejeti nazaj v Emerson šolo.

Šolski odbor je sedaj na delu, da se postavijo začasna šolska poslopja v zamorskem središču, ki bodo odgovarjala svojemu namenu, dokler se ne zgradi novo šolsko poslopje za zamorske učence.

Delavstvo želi več luči o Rdečem križu

Ako je tako, kot govore poročila, tedaj naj Ameriška delavska federacija ukine vse stike z Rdečim križem, pravi delavska centrala.

Boston, Mass. — Bostonska lokalna delavska centrala, kateri so pridružene vse lokalne delavske strokovne organizacije, ki pripadajo v Ameriško delavsko federacijo, je prejela poročilo, da je Rdeči križ odredil eni svojih podružnic, naj preneha z odpomočjo za stavkujoče rudarje v Pennsylvaniji. Poročilo je seveda zbudilo veliko zanimanje med delegati, ki so bili zbrani na seji. Po obširni debati je Centralna delavska unija, tako se namreč imenuje lokalna centralna delavska organizacija, zaključila, ako je to resnica, da Ameriška delavska federacija pretrga vse stike z Rdečim križem. Imenovan je bil poseben odbor, da poizve od odbornikov Ameriške delavske federacije, koliko je resnice na stvari. Bostonski odborniki Rdečega križa izjavljajo, da jim ni znanega ničesar o položaju.

Mussolini je dobil v dvoboju?

Hrvaški list poroča, da se je dvobojeval s kraljevim zetom in potem se je ranjen skril v palači.

Zagreb, Jugoslavija, 13. jan. —Tukajšnji "Narodni glas" je objavil senzacijonalno vest o dvoboju, ki sta ga imela nedavno Mussolini in grof Calvi, zet italijanskega kralja. Italijanski listi niso niti ene črke poročali o tem.

List pripoveduje, da je Mussolini naredil načrt za skovanje srebrnega novca dveh lir s svojo podobo na eni strani in fašističnim znakom na drugi. Načrt je predložil kralju, nakar so o stvari razpravljali na konferenci, na kateri so bili Mussolini, kronprinc Humbert in grof Calvi. Na tej konferenci je Mussolini vrgel žaljivo besedo kronprincu v obraz, nakar je Calvi takoj pozval diktatorja na dvoboj s sabljami. Mussolini je pa prišel na bojišče v kovinskem oklepu pod suknjo in grofu se je zlomila sablja, ko ga je sunil. Calvi je zagnal ostanek sablje Mussoliniju v obraz z vzklikom: "Strahopetec!"

List zaključuje, da je bil Mussolini ranjen na vratu in bradi. Zmuznil se je domov in je bil toliko časa skrit v palači, da so se mu zacelile rane.

Papež odlikoval mohamedanskega monarha.

Rim, 13. jan. — Amanullah kan, emir Afghanistana in vladar dvanajstih milijonov mohamedancev, je včeraj obiskal papeža. Papež je sprejel azijatskega potentata z velikim pompom in ga odlikoval z redom Zlatih ostrog.

Coolidge odpotoval na Kubo.

Washington, D. C. — Predsednik Coolidge je v petek popoldne odpotoval z velikim spremstvom v Havano, Kuba, kjer bo adresiral šesto panameriško konferenco. Z njim sta odpotovala tudi državni tajnik Kellogg in mornarični tajnik Wilbur.

Demokratska konvencija bo v Texasu.

Washington, D. C. — Odbor demokratske stranke je v četrtek zaključil, da se strankina konvencija v prihodnjem letu, na kateri bodo nominirali kandidata za predsednika, vrši v Houstonu, Tex. Otvori se 25. junija.

POMOŽNA AKCIJA ZA RUDARJE V COLORADU

Organizatorji organizacije I. W. W. na agitacijskem potovanju.

New York, N. Y. — A. Stuart Embree in Milka Sabličeva se nahajata na vzhodu in obdržavata shode v prilog stavkujočim rudarjem v Coloradu. Zapustili sta New York, da obdržavata trideset shodov v mestih med New Yorkom in Chicagom. V New Yorku sta bila štirinajst dni. Njuno delo je imelo uspeh. Prišlo je precej podpore za stavkarje v Coloradu.

Embree je prvi organizator organizacije I. W. W., ki je pričel delati, da se ta organizacija zopet oživi v Coloradu. Skoraj pred več ko dvajset leti je bil v Nomu, Alaska, in urejeval dnevnik za rudarje, ki iščejo in kopljejo zlato. Nekaj let je preživel tudi v ječi v Boisu, Idaho. Kaznovan je bil zaradi kršenja zakonov proti sindikatom. V mesecu marcu pred dvema letoma je pričel na tihem z organizatoričnim delom v Coloradu.

V New Yorku se je razgovarjal tudi z zastopnikom Federaliziranega tiska. V razgovoru je povedal, kaj je opazil pri opazovanju Colorado Fuel & Iron kompanije, tega Rockefellerjevega podjetja. Dejal je, da je pronašel, da ta kompanija gospodari v premogovni industriji v Coloradu. Za Rockefellerjevo kompanijsko unijo ni imel nobenih pohvalnih besed. Pronašel je, da se rudarji in delavci prav malo zanimajo za to kompanijsko unijo. Seje so slabo obiskane. Navadno pride od treh do deset rudarjev na sejo. Kompanija se je poslužila svoje unije za povišanje stanarine, odkar se je on nahajal v Coloradu.

Preddelavci in superintendenti so malo bolj sirovi kot pri drugih kompanijah. Embree ni nikjer pronašel tistega taktnega Rockefellerjevega postopanja, kateremu se poje slava v časopisju. Osorno in trdo ravnanje z rudarji je precej pomagalo, da so rudarji revoltirali.

V selih Coloradu Fuel & Iron kompanije gospodarijo pobojniki. Državni zakoni v zaščito delavcev se ne vpoštevajo. Zakon določa, da mora biti pri tehtnici zaupnik rudarjev. Ta zakon je mrtva črka. To dokazuje tudi zaslišanje pred državno industrijsko komisijo, ki se vrši v Coloradu. Ako so rudarji izvolili svojega zaupnika pri tehtnici, so ga prepodili pobojniki, ako niso zamižali, da niso videli, kako se tehta premog.

Embree je dejal, da so se rudarji pri premogovniku št. 4 naveličali opeharjenja pri tehtnici. Obdržavali so shod, da se dogovore glede izvolitve zaupnika pri tehtnici. Superintendent jih je vprašal, zakaj žele izvoliti svojega zaupnika pri tehtnici. Izvoljen je bil Joe, Grk, in precej neodvisen človek. Namestnik rudniškega nadzornika je pregledal tehtnico in Joe je šel na delo. Prvi dan je teža vozičkov poskočila od 500 do 1000 funtov. Zaslužek rudarjev tudi. Prihodnji dan je prišel vrhovni pisarniški uradnik. Ogledoval je nekaj časa tehtnico in mu ukazal, da naj gre. Tretji dan ga je superintendent obtožil, da natehta preveč rudarjem in mu je grozil. Četrti dan so ga vaški maršal in dva pobojnika spodila iz vasi. Pričela je stavka, da se zaupnik zopet nastavi.

Taki dogodki so se odigravali tudi pri drugih premogovnikih. Nepokoj se je pričel širiti. Prišla je stavka v interesu Sacca in Vanzettija. Zastavkalo je 4,000 rudarjev. Rudarji so spoznali svojo moč.

Rudarji zahtevajo jacksonvillsko lestvico, t. j. približno dva dolarja več na dan, kot zaslužijo sedaj, pripoznanje jamskih odborov in zaupnika rudarjev pri tehtnici.

Embree bo obdržaval shode skoraj vsak večer do meseca februarja. Polovica dohodkov pojde za stavkujoče rudarje v Coloradu, druga polovica se pa izroči odpomočnemu odboru za rudarje v državah Pennsylvania in Ohio.

Mornarji na premogovnih barkah proti stavki

Podjetniki jim groze, da zlomijo stavko z mornarji bark za prevažanje kamna in opeke. Zopet se je pokazalo, da neorganizirani delavci tvorijo nevarnost za organizirane in zase.

New York, N. Y. — Mornarji na barkah za prevažanje premoga, organizirani v Independent Tidewater Boatsmen's Union, so se odločili, da ne zastavkajo ob sedanjem času. Pri glasovanju je bilo oddanih 161 glasov proti 160, dasiravno je v organizaciji od 1700 do 2,000 mornarjev. Večina teh mornarjev je zdaj na morju.

Zahtevali so, da se mezda poviša od $100 in 105 mesečnih dolarjev na $130, da bodo lahko njih družine živele na kopnem. Zdaj morajo ti mornarji s svojimi družinami živeti na barkah. Pripravljeni morajo biti na vsako uro naložiti premog in odriniti na morje. Za to velikokrat njih otroci ne gredo v šolo, posebno ako odredba za odhod pride ponoči. Nekateri otroci teh mornarjev sploh ne hodijo v šolo, ker njih starši nimajo stalnega bivališča.

J. J. Reilly, poslovni odbornik unije izjavlja, da bodo podjetniki povišali mezdo za pet dolarjev mesečno. Ernest Stavey, tajnik podjetniške organizacije, izjavlja, da o tem nič ne ve in da je pripravljen zlomiti stavko z mornarji z bark za prevažanje kamna in opeke. Ti mornarji so zdaj brez dela in neorganizirani. To pokazuje, kako potrebna je skupna organizacija delavcev. Kajti če bi bili mornarji z bark za prevažanje opeke in kamna skupno organizirani z mornarji z bark za prevažanje premoga, bi se tajnik podjetniške organizacije ne upal priti s takimi grožnjami in podjetniki bi dovolili zahteve mornarjev.

PISATELJICA UTONILA.

New York, N. Y., 13. jan. — Marguerite Wilkinson, pesnica in pisateljica, je v četrtek utonila v morju blizu Coney Islanda.

Wilkinson se je večkrat kopala v mrzli morski vodi po nasvetu njenega zdravnika, da si utrdi zdravje. Navadno se je preoblekla v kopalno obleko pri njeni prijateljici in odšla v morje. Tako je tudi storila v četrtek. Ker se ni po preteku pol ure vrnila na stanovanje prijateljice, se je začelo poizvedovanje. Po kratkem iskanju so jo našli mrtvo kakih 300 čevljev od brega. Poizkus, da se jo obudi k življenju z umetnim dihanjem, je bil brezuspešen.

Komunistični poslanci v Franciji aretirani.

Pariz, 13. jan.—V francoski zbornici je včeraj vladalo veliko razburjenje, ko sta bila tamkaj aretirana komunistična poslanca Marcel Cachin in Valiant-Couturier. Zbornica je s 310 glasovi proti 227 odvzela poslansko imuniteto petim komunističnim poslancem, ki so bili obsojeni v zapor radi propagande v armadi in mornarici. Takoj po glasovanju sta bila na mestu in med glasnim protestom levičarjev aretirana Cachin in njegov tovariš. Ostali trije se niso pokazali v zbornici in policija jih išče.

STROJNICE PRI IZGONU RUDARJEV IZ HIŠ

Vsled mraza trepetajoče rudarje, njih žene in otroke so pognali iz stanovanj ven v mraz.

Daisytown, Pa. — Avtomatična puška Thompsonovega sistema je bila namerjena, ko so izgnali sedem družin iz stanovanj Vesta Coal kompanije ven v mraz. Siromaki so se tresli zaradi mraza po vsem životu. Dve drugi družini so izgnali v Californiji in Richvillu. Vseh družin je bilo izgnanih devet.

Ti trepetajoči rudarji, njih žene in otroci so gledali v cev strojnice s petdesetimi streli, ki jo je imel v roki lajtnant Thomas C. Landon, ko so zapuščali stanovanja, v katerih so živeli leta.

Člani družin 150 drugih rudarjev so gledali ta prizor, zavedajoč se, da prihodnjič pridejo oni na vrsto.

Prvega so izgnali iz stanovanja Mike Venturata, ki je izgubil nogo v premogovnikih Vesta kompanije, v katerih je delal skozi petnajst let. Neki drugi izgnani rudar je delal za kompanijo dvajset let.

Pohištvo rudarjev so smetali na tovorne avte, na kar so zložili vse ob cestnem jarku. Nekaj pohištva so seveda polomili.

Šerif okraja Washington je obljubil Andrew Durišeku še v četrtek, da imajo rudarji še tri do štiri dni časa, preden se izvedejo izgonske odredbe. V soboto je pa Durišek opazil lajtnanta Landona pred stanovanjem Venture s strojnico Thompsonovega sistema v roki. Šel je v hišo in vprašal je šerifovega pooblaščenca, ki je nadzoroval izgon iz hiše, zakaj se je prelomila obljuba, da imajo rudarji še tri dni časa, da zapuste stanovanja, ko barake še niso pripravljene za rudarske družine.

Šerifov deputij mu je odgovoril, da so imeli rudarji devet mesecev časa izprazniti stanovanja. Posvaril ga je, da je zanj bolje, ako zapusti hišo, ker se nahaja v kompanijski lastnini.

V teku devetmesečne stavke je Vesta kompanija najela šest tisoč stavkokazev. Ampak samo šest sto jih je ostalo. V tem premogovniku je bilo zaposlenih 1,500 rudarjev do dne prvega aprila lanskega leta.

"Devet mesecev že stavkamo," je odgovoril odbornik odpomočnega odbora za Pennsylvanijo in Ohio, "toda pripravljeni smo ostati še devet mesecev na stavki, ako dobimo pomoč. Rudarske vrste so trdne. Duh med rudarskimi ženami je tak, kot med rudarji. Če bodo organizirani delavci z nami, tedaj ni dvoma, da zmagamo."

Vesta Coal kompanija zdaj taji, da je bila strojnica pripravljena, ko se je vršil izgon rudarskih družin iz stanovanj. Ampak to tajenje malo pomaga. Neki fotograf je vzel sliko kozaka, ki je pokorno držal strojnico proti rudarskim kolibam. Te strojnice imajo strašen učinek. Krogle kar škropé, dokler niso izstreljeni vsi naboji iz magazina. Strojnica se lahko vzame narazen, dene v vrečo in spet zloži v par minutah.

Unija gradi hitro barake, v katerih bo prostora za sto družin. Te barake pa bodo dograjene šele v štirinajst dneh. Najmanjše število sob, ki je potrebno, da spravijo pod streho izgnane rudarje v okolišu Daisytowna, je pet sto dva in dvajset.

Ali bodo ameriški delavci, ki so toliko srečni, da imajo za prehrano sebe in svojih družin, mirno gledali in ne bodo prihiteli na pomoč, da jim pomagajo gmotno in moralno, ko rudarji drže forto na premogovnem polju proti navalu "openšaparjev?"

Nova ostudna slika ameriške civilizacije

Eksekucija v New Yorku: umor poravnan z umorom.

Chicago. — Časopisi, ki so v petek zjutraj prinesli celo stran ostudnih detajlov o elektrokuciji Ruth Snyderjeve in Judd Grayja v New Yorku, so imeli zopet popolno sliko kapitalistične in krščanske civilizacije v Ameriki. Slika bi prav lahko spadala v prvo stoletje, deseto ali petnajsto kakor v dvajseto, kar se tiče barbarske procedure — je pa toliko bolj groteskna, ker kaže, kako barbarska justica prostituira moderno znanost.

Slika je zdaj popolna. Ko je bil izvršen umor, so listi slikali več tednov vse podrobnosti zločina do zadnje pike. Zdaj, ko sta bila morilca umorjena z elektriko, imajo listi drugo stran slike: detajliran umor, ki ga je izvršila država nad dvema idijotoma. Za en umor dva nova umora!

Slika je popolna. Na takih slikah nikdar ne manjka karakterjev in črnih barv, ki se tako pristno ujemajo z značajem barbarske procedure. Poglejte sliko krščanske eksekucije iz kateregakoli časa hočete, vselej je vmes križ . . . Ta mora biti, ker brez tega bi bila svečanost eksekucije manj svečana.

Zares lepa slika! . . .

Najlepše pa je, ker hočejo listi celo stvar olepšati. Povedati hočejo ljudem, da je bila smrt ženske brez bolečin, da ni nič trpela.

Medtem pa objavijo na drugem mestu vest, ki pove vso resnico:

"Sing Sing, 12. januarja o polnoči. — Edgar F. Hazleton, glavni zagovornik Ruth Snyderjeve, je po eksekuciji dejal sledeče:

Smrt ponovno slavi svoje orgije, toda madeži tega karnevala krvi se ne smejo posušiti, dokler ne umre tudi smrtna kazen. Ruth Snyderjeva je v zadnjih dneh toliko trpela, da ne morem opisati grose njene mizerije in agonije. Umirala je vsak dan, in v zadnjih petnajstih minutah je umrla najmanj tisočkrat. Nič ni vedela, kaj je delala in govorila. Bilo je strašno."

Industrijska "mirovna" konferenca v Angliji

Magnati industrij in voditelji unij konferirajo.

London, 13. jan. — Včeraj se je vršila konferenca med odborniki Kongresa delavskih strokovnih unij in predstavniki 37 industrij — prva te vrste v zgodovini Anglije. Namen konference je, "narediti mir med delom in kapitalom." Konferenco so iniciatirali kapitalisti in voditelji unij so se odzvali, da vidijo, kake načrte imajo magnati industrij.

Nekateri delavski voditelji so bili zadovoljni s prvo sejo, drugi pa ne rečejo ničesar. Edini A. J. Cook, tajnik rudarske organizacije, je dejal po seji odprto: "Cela stvar je absolutna farsa, iz katere ne bo nič."

Obtožena, da je pretepla učiteljico.

Chicago. — 14-letna zamorska učenka Mary Wheat je bila pripeljana pred mladinsko sodišče, ker je v John Drake šoli pretepla in opraskala učiteljico Margareth Heinsleigh, ko je ta skušala zamorki vzeti dva velika noža, ki jih je imela v svoji obleki.

17 delavcev ubitih na Japonskem.

Tokio, 13. jan. — V tovarni za rakete v Kurumu je bila včeraj eksplozija, ki je ubila 17 delavcev in porušila tovarno.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) $6.00 na leto, $3.00 za pol leta; Chicago in Cicero $7.50 na leto, $3.75 za pol leta, in za inozemstvo $9.00.

Naslov za vse, kar ima stik z listom:
"PROSVETA"
2657-59 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovene National Benefit Society.
Owned by the Slovene National Benefit Society.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada $6.00 per year; Chicago $7.50, and foreign countries $9.00 per year.

MEMBER of THE FEDERATED PRESS

138

Datum v oklepaju n. pr. (Dec. 31-1927) poleg vašega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

RIMSKO-KATOLIŠKA CERKEV SE NI PRAV NIČ IZPREMENILA.

To potrdi enciklika papeža Pija XI.

Rimsko-katoliška cerkev je ostala taka, kakeršna je bila ob času papeža Pija IX., ki je izdal v letu 1864 enciklike, kateri je bil dodan "Syllabus complectens praecipuos aetatis errores" in v katerem je obsodil 80 stavkov, nanašajočih se na vero in znanost, kot krive nauke in se s tem postavil na stališče srednjega veka. To potrdi enciklika, ki jo je izdal sedanji papež Pij XI. in katere vsebina je bila priobčena tudi v ameriških dnevnikih. Vsebina sedanje enciklike se loči od enciklike Papeža Pija IX. le po besedah, ampak v nji je isti duh, kot v encikliki papeža Pija IX. Cerkev je ostala taka, kakeršna je bila v srednjem veku.

Motiv za encikliko papeža Pija IX. je iskati v strahu, da se znižajo papeževi dohodki ali Petrov novčič. Tudi ta enciklika ne more imeti drugega izvora. Razumnemu človeku je nerazumljivo, zakaj bi se papež tako trdovratno vpiral priznanju znanstvenih resnic, ako bi ne šlo za ohranitev Petrovega novčiča. Moderne iznajdbe odpirajo vsak dan vedno širšim ljudskim plastem oči, da spoznavajo, da so verske legende sicer lepe, ako se čitajo, v njih pa ni jedra resnice.

Zli duh (hudič) je skušal Jezusa Krista, nam pripovedujejo te legende. Peljal ga je na visoko goro in mu pokazal ves svet z njegovimi zakladi. Navaden in razumen človek pa vpraša sebe, zakaj pa zli duh ni pokazal Kristu Amerike in jo je odkril šele več ko 14 sto let kasneje Krištof Kolumb, ako rimsko-katoliška cerkev uči resnico.

Bog je vsemogočen, pravi cerkev. Preprost človek pa vpraša sebe, zakaj Bog ne ustvari tako velikega soda, da ga sam dvigniti ne more od tal. Taka vprašanja, ki si jih preprost človek zastavi sam sebi in odgovori, ki jih dobi na taka vprašanja, mu povedo, da v univerzu ni vsemogočnosti, ali pa vsemogočnost ni vsemogočnost.

Iznajdbe, ki jih prinese skoraj vsak dan, potrdijo preprostemu človeku, da rimsko-katoliška cerkev sloni na legendah. In če se čude vpraša, zakaj papež in njegovi svetovalci tako trdovratno vztrajajo pri naukih, ki so držali v srednjem veku, ko ogromne ljudske mase niso vedele nič in si niso mogle tolmačiti najenostavnejših naravnih pojavov, tedanji učenjaki, katerih je bilo zelo malo, pa ne veliko, tedaj ne more priti do drugega zaključka, kakor da bojazen pred znižanjem Petrovega novčiča narekuje take enciklike.

Enciklika nam pove, da papež še vedno smatra drugovernike za heretike. To dejstvo pa tudi uči narode vsega sveta, kaj bi cerkev storila z drugoverniki, ako bi imela tisto moč, kakeršno je imela v srednjem veku in v kasnejših dneh, ko je bila njena posvetna moč še malo omejena.

Fakt je ta, da se število vernikov rimsko-katoliške cerkve vedno znižuje. Tako propada tudi njena moč. Tudi enciklike, kakeršno je izdal sedanji papež Pij XI., ji ne bodo pomagale do nekdanje slave in moči, kakor ji ni pomagala enciklika papeža Pija IX., ki jo je izdal leta 1864 in je od nje pričakoval velikih uspehov.

Enciklika papeža Pija XI. ni drugega kot poziv na one, ki še verjamejo, da je rimsko-katoliška cerkev edino prava na svetu in ki ima edina ključ do nebeških vrat v posmrtnem življenju, da še bolj agitirajo zanjo in pošljejo še več Petrovega novčiča v Rim.

Precejšnji del ljudi, ki hodi še v rimsko-katoliške cerkve, ne verjame skoraj polovice tega, kar cerkev uči. In ti verniki se prav nič ne boje, da bodo zaradi tega pogubljeni, ker ne verjamejo do pike vsega, kar cerkev uči. Za to tudi papeževe enciklike ne bodo prav nič izdale in pripomogle, da pride cerkev do nekdanje moči in slave. Papež in njegovi svetovalci so podobni Burboncem, ki so videli, da zanje prihaja potop, pa niso ničesar ukrenili, da bi ga odvrnili. Med njimi so krožile krilate besede markize de Pompadour: "Za nami vesoljni potop." V nekako takšnem mišljenju žive tudi papež in njegovi svetovalci. Potop prihaja, pa ga nočejo videti. Kogar so bogovi udarili s slepoto, temu ni pomagati.

VESTI IZ NASELBIN

Nehajte stavkokaziti.

Park City, Utah. — Dela se v teh krajih vsaki dan. Delamo v rovih. Samo za božiče smo imeli tri dni počitka, ponekod pa so jih silili na delo še na božični dan. Dela se menda zato tako dobro, ker je v Coloradu stavka. To ni prav. Stavkarji se borijo za svoj košček kruha, ki jim ga John D. noče dati in jim hoče še utrgati mezdo. Sedaj se nahajajo stavkarji v hudi stiski in njih otroci nimajo kaj jesti. Tako se godi v Penni in drugod, kjer je stavka rudarjev. Povrh tega pa so jih še izgnali iz stanovanj v hudi zimi.

Stavkokazi pa bi morali pomisliti, da opravljajo grdo delo, da odjedajo kruh sebi in poštenim ljudem ter njih nedolžnim otrokom. Vsak skeb naj pomisli, kako bo mogel pogledati v obraz poštenemu rudarju, ko ga bo vest pekla, da je opravljal nepošteno delo, medtem ko so se rudarji borili za svoje pravice. Ali ni čas, da bi se skebje spametovali, da bi opustili umazano delo dokler je še čas, da postanejo pošteni ljudje, ker po stavki bo prepozno. Vedite tudi, da bodo vaša imena prišla v javnost, da vam SNPJ ne bo stala na strani, vi stavkokazi. S kakšnim srcem morate opravljati tako umazano delo kot ga sedaj? Ali imate še kaj človeškega čuta v sebi? Če ga imate, tedaj pustite svoje grdo delo takoj ko prečitate te vrstice.

Povem vam, stavkokazi, da mi vas ne maramo v naši sredi. Naša mati SNPJ bo z vami obračunala kot ste si zaslužili. Torej nehajte delati. Vedite tudi, če bo stavka zlomljena, da vam bo dala kompanija brco, ker vas ne bo več potrebovala, poleg tega pa vam bo še mezdo znižala.

Slovenci širom Združenih držav, zanimajte se bolj za liste kot sta Prosveta in Proletarec. Ta dva lista nas učita spoznavati pravo stran situacije ter nas izobrazujeta. Poleg tega pa vam tudi svetujem, da pristopate k SNPJ, da boste zavarovani v slučaju nesreče in bolezni. Še ni dolgo tega ko je umrl rojak, za katerega so nabirali, da so ga pokopali, ker ni bil član nobene organizacije. Torej pristopite k SNPJ!—Opazovalec.

Pomoč stavkarjem. — Veselica.

Krayn, Pa. — Tukajšnji rov št. 1 obratuje komaj dva do tri dni v tednu. Ljudi pa je povsod preveč. Eni smo bili dva meseca na stavki, drugi pa so še sedaj. Te vrstice pišem ravno po seji društva št. 174 SNPJ, na kateri smo se spomnili tudi naših bratov trpinov. Iz naše blagajne smo dali $25 in imenovali dva člana, da gresta od hiše do hiše pobirat darove, ki jih potem pošljemo na predsednika SNPJ. Prepričani smo, da usmiljena srca ne bodo odrekla nabiralcema ko gre za tako potrebno stvar. Naši trpini pa naj nam oproste, ker nismo dali več, ker nismo mogli radi brezposelnosti.

Letošnje seje smo pričeli z novim letom. Sklenili smo na tej seji, da pomagamo štrajkarjem, kar je po našem mnenju lep začetek. Članstvo pa prosim, da se v tekočem letu bolj redno udeležuje rednih sej, da tako ložje ukrenemo stvari, ki so koristne za društvo.

Dne 18. februarja bo tukaj veselica skupnih društev v naselbini. Naše društvo je odločilo dve darili za maske. Najlepša dobi knjigo Ameriški Slovenci ter 50 centov v gotovini. Torej pripravite se. Knjiga je zanimiva in je vredno, da jo prečitate. Veselica se bo vršila 18. feb. ob 7. zvečer v dvorani društva "Vihar", Krayn, Pa.

Pozdrav vsemu članstvu jednote! — Anton Taužel, tajnik.

Eksplozija v rovu.

West Frankfort, Ill. — Zgodaj v pondeljek dne 9. januarja se je tukaj pripetila grozna nesreča, ko je nastala eksplozija v rudniku št. 18, kateri je oddaljen severno od West Frankforta dve milji. Takrat je postalo 21 rudarjev žrtev plinske eksplozije, ki jo je povzročila brezdvomno brezbrižnost rovske uprave.

Takoj se je zbrala velika množica ljudi okrog šahta in pričeli so dobivati mrtva in ožgana trupla ponesrečenih rudarjev na površje. Ob času eksplozije je bilo v dotični sekciji rova od 100 do 150 rudarjev. V drugih delih rova pa je bilo več rudarjev zajetih in so bili v nevarnosti, da jih plin zaduši. Bili pa so rešeni še pravočasno in poslani na površje.

Kmalu po eksploziji je nastal v rovu požar, katerega so se trudili pogasiti s kemičnimi snovmi, da se ni razširil in povzročil nesreč. Veliko rudarjev je uteklo nesreči v raznih oddelkih rova, ko jim je pretila nevarnost in so se srečno rešili.

Vse indikacije kažejo, da so ponesrečeni rudarji izgubili življenje nekateri vsled eksplozije, drugi pa še potem vsled silnega pritiska po eksploziji, ko je poleg tega tudi primanjkalo zraka. Kolikor je dosedaj znano, ni bil med ponesrečenimi noben Slovenec.—Rudy Turak.

Še svetnikov nam je treba!

Cleveland, O. — Marsikdo se oglasi iz naše naselbine in poroča o našem gibanju. Jaz pa moram omeniti, da v kratkem tukaj priredé kolekto za nekega slovenskega svetnika, katerih, pravijo, je premalo ter da Slovenci smo vedno zadnji glede svetnikov.

Toda resnica pa je, da je že veliko slovenskih dušnih pastirjev in škofov romalo v nebesa, pa menda še nobeden si ni toliko prislužil, da bi ga nebeška administracija imenovala svetnikom. To je pač njihova zadeva, če so prenerodni pri njihovem kšeftu. Svetnik? Še preveč jih je, da ne vemo kam ž njimi.

Slovenci so lahko ponosni, če nimajo svojega slovenskega svetnika, četudi so jih farbali dolga leta s tujimi svetniki, povečini z italijanskimi. Seveda, kolekte pa morajo biti vedno za kaj drugega, samo da uboga slovenska masa zopet da. Če je kaj novega, tedaj seveda še rajše da. Treba je novih limanic. V Collinwoodu so fajmošter kolektali pri polnočnici. Dejali so tudi, da so ljudje, ki komaj enkrat na leto pridejo v cerkev, pa morajo vsaj tedaj bolj globoko poseči v žepe. Prav jim je povedal, zakaj pa silijo v cerkev. Jaz pa ne grem nikdar, pa še za božiče ne.

Delavci, ali vas dovolj ne izkoriščajo delodajalci? Ali je treba, da vas še dušni pastirji, ki hočejo ustvariti slovenskega svetnika?—Opazovalec.

Ohranimo rudarsko unijo!

Burgettstown, Pa. — V stavkovnih vrstah stojimo Slovenci kakor zid, akoravno imamo vsakovrstne provokatorje in agente operatorjev.

Tu v Washington okraju se je pred kratkim organizirala še ena rudarska unija poleg United Mine Workers' unije. To je IWW, katera ščuva in daje tudi nekoliko podpore onim, ki trobijo v njen rog. Rojake bi prosil, da naj nikar ne nasedejo in naj se ne dajo vloviti v njih zanjke, ker oni nas bi radi razdvojili v času, ko imamo pot odprto do zmage. Vsej ameriški javnosti je danes znan premogarski štrajk.

Prav nam je pred časom povedal naš organizator Davis iz Illinoisa, ki je dejal, da če bomo še tako zaspani kot smo bili, da bomo volili še operatorja za governerja, da ne moremo pričakovati prav nič boljšega kot je. Povedal je, koliko žrtev je bilo treba doprinesti, predno so naši prvoboritelji izposlovali pravice za premogarsko unijo v državi Illinois. Priporočal nam je, naj si izberemo v bodoče može, ki bodo zastopali nas. Njegovemu izvajanju je sledilo ploskanje in odobravanje z živijo klici. Vmes pa tudi medklici in žvižganje ter ropotanje za IWW.

Bratje bodimo složni, obdržimo kar imamo, ne poslušajmo provokatorjev, ki nam obljubljajo deveta nebesa. Ako izgubimo kar imamo, ni treba misliti, da nam bo pomagala organizacija IWW. Postali bomo potem pravi sužnji, ne samo premogarji, ampak vsa Ameriška delavska federacija.

Navadno se sliši med nami geslo: Svoji k svojim. Bratje Hrvati in Rusi ter drugi dobivajo podporo od dveh organizacij. Samo Slovenci se držimo principov ene organizacije, to je UMWA. Na tem mestu se moram iskreno zahvaliti rojakom in organizacijam, ki so priskočile nam na pomoč v skrajni sili in veliki bedi, v kateri se sedaj nahajamo štrajkarji, ko so nam poslali v denarju in obleki. Obljubljamo vam, da kadar se bodo razmere izboljšale, da smo vam pripravljeni povrniti, da vam bomo drage volje priskočili na pomoč, ako bo treba.

Dobili smo podporo iz raznih krajev, kakor je javnosti znano iz časopisov. Razdelitev ni bila vselej pravično razdeljena, ker se je razdelilo med vse narodnosti. Toda tega ne bo več, ker drugi razdele samo med svoje ljudi. Tako bomo tudi Slovenci odsedaj naprej: Slovenec naj pomaga Slovencu. —

John Leskovec.

Očividec o eksploziji.

West Frankfort, Ill. — Nikdar dovolj napolnjena bisaga mogotcev je spet zahtevala 21 človeških življenj v pondeljak dne 9. januarja. Istega dne smo šli vsi zdravi na delo. Kmalu nato smo pa zaslišali silno razstrelbo, ki jo je povzročil plin in premogov prah.

V premogorovu dela okrog 800 ljudi, med njimi 10 Slovencev; pet nas pripada Slovenski narodni podporni jednoti, ostali pa k drugim jednotam. Sreča nam je bila mila, da to pot nismo izgubili nobenega Slovenca. Med mrtvimi so samo tu rojeni Američani. Rov obratuje Industrial Coal kompanija. V njem sem zaposlen že dvanajsto leto. Doživel sem pač menda že vse, kar mora živ človek doživeti.

Pred tremi leti je silni ciklon porušil vse do tal in zahteval veliko človeških življenj. Značilno je tudi to, ako vam povem, čitatelji, da se je neki domačin, ki je že star, izrazil meni, da je že preje on vedel, da v tem rudniku ne bo sreče, ker je pričel obratovati dne 13. v mesecu. Taki so Američani.

O eksploziji bom poročal obširneje pozneje, ker sedaj še nisem mogel dobiti potrebnih podatkov.—Pozdrav!

— Frank Pezgar, očividec.

Cerkvene razmere.

Coverdale, Pa. — Čitateljem Prosvete je morda znano, kakšna zima je vladala v nekaterih krajih par dni pred novim letom. Človek se je bal iz hiše, tako je bilo mraz. Pri tem sem pa gledal skozi okna, ki so bila sicer vsa zamrežena od hudega mraza. Pa sem vseeno preskrbel, da sem lahko videl skozi okna. Videl sem gručo ljudi, ki se je pomikala po bregu na grič. Šli so v cerkev, v koverdalski hram božji.

Še bodo slabi časi, sem sam pri sebi mislil, ko ljudje še tako v cerkev lazijo, da tam slišijo besedo fajmoštra in mu nosijo svoje težko prislužene novce. Po maši je prišel k meni neki stari možiček, da se malo ogreje. Vprašal sem ga, zakaj je šel v tako hudi zimi v cerkev. Pa je rekel, da je njegova sveta dolžnost, da gre za božiče v cerkev, da bo Novo leto bolj srečno. Dejal je, da vsakega kristjana dolžnost je, da se vsaj enkrat v letu izpove svojih grehov ter da gre parkrat v letu v cerkev. Vprašal sem ga, kam je dal duhoven njegove grehe, pa je rekel, da mu jih je odvezal. Hm, potem jih pa ima vse na sebi Bog oče.

Videl sem tudi neko žensko, ki je šla k spovedi vsa potrta, kot bi nesla silno breme. Iz cerkve pa se je vračala vesela in je tako nesrečno telebnila, da si je nogo zlomila, ker ni pazila vsled cerkvene omame, kam stopa. Duhoven pač pošilja oddane mu grehe nebeškemu tajniku svetemu Petru v nebesa, da je tako lepo brez skrbi na gorkem doma.

Kot mladenič v starem kraju so me starši spravili s seboj na božjo pot na svete Brezje. Pa sem videl tam reveža, ki si je uši obiral. To so menda bili njegovi grehi, ker vsi grehi pač niso v enaki obliki. Dokler bodo ljudje verjeli takšne stvari kot so božje poti, odpustki in v spovednice, bo prav gotovo še vedno veliko gorja na svetu. Ni čuda, da se še vedno dobe kalini, ki naše ubogo ljudstvo opeharijo pod napačnimi pretvezami. Tam ga nasmukajo pri prodajanju in krešnjarjenju pod napačnimi imeni, tu pa s pobiranjem denarja zopet v nepoštene in lažnjive svrhe.

Pozdrav članstvu jednote! — Martin Kasic, član društva št. 427.

Smrtna kosa.

Corona, Kans. — Moram se spet malo oglasiti, da dokažem, da sem še med živimi. Prazniki so minili, voščila so se ponavljala kot ponavadi, nam pa je ostalo vse po starem.

V kratkem smo imeli tukaj dva pogreba. Prvi je bil Jožeta Plankarja, ki je bil še mlad, pa je moral zapustiti ta svet. Bil je iz Minerala. Zapušča ženo in enega sinčka, ki ga je pokojni Plankar k sebi vzel, ko ga je njegova mati zapustila eno uro po rojstvu pred sedmimi leti. Plankar mu je bil krušni oče.

Drugi pogreb je bil za pokojnim Berdenikom, ki je preminul v umobolnici. Žena ga je dala prepeljati na dom in pogreb se je vršil dne 6. januarja. Pokojni zapušča žalujočo ženo in 7 otrok; 3 so še nedorastli. Je pač žalostno, ko so ostali brez očeta.

Vsem čitateljem želim mnogo sreče v tem letu!

— Helena Plasko.

Pomagajmo rudarjem!

Coraopolis, Pa. — Z delom gre tukaj bolj počasi. Dela se po 3—4 dni na teden. Delo se jako težko dobi in kdor ga dobi, ga le skozi prijateljstvo. Takšne so razmere dandanes. Naša dolžnost je, da se zavedamo in organiziramo, kajti edini cilj je ta, da se odvežemo verige kapitalizma. Ako bomo delali stvarno in složno, gotovo pridemo do cilja, ki ga zavedni trpin potrebuje. Torej bratje in sestre, delajmo složno in skupno in ne poslušajmo sladkih besed onih, ki nam obetajo in obljubljajo vse dobrote. Pomislimo malo vsi in pa tisti, ki stavkokazijo, ki trgajo nedolžnim otročičem košček kruha iz ust, in sami sebi. Ako se naši izprti bratje podvržejo kapitalistični sili, ki hoče uničiti strokovno organizacijo, tedaj bo slabo. Zato odprimo naša srca in pomagajmo dokler je še čas.

Društvo "Čoln na Jadranskem morju" št. 360 šteje 30 članov z mladinskim oddelkom. Vzrok, da ni to društvo večje, je, ker tukaj ni dosti Slovencev. Naše društvo se je odzvalo na seji 8. januarja, 1928, in sklenilo, da se pomaga bratom rudarjem. Dasiravno ni vsota velika, smo pa naredili po svoji moči. Kdor tem bratom pomaga, sam sebi pomaga.—Joe Fabec, tajnik.

Listnica uredništva.

Coverdale, Pa. — M. K. — Uredništvo bo zahtevalo, da se zadeva preišče in izravna v smislu pravil. Pozdrav!

Imperial, Pa. — "Milijonar". — Ne moremo priobčiti in ne preiskati, ker se niste podpisali. Pozdrav!

Joffre, Pa. — Član SNPJ in UMWA. — Pod vaš dopis ste pozabili podpisati vaše ime. Pozdrav!

Avtomobil ga je ubil.

Chicago. — Nathan Edwards, 623 Milwaukee ave., je bil v četrtek na mestu ubit, ko ga je zadel avtomobil, katerega je vozil William S. Foreman, vposljen pri Thompson Trucking kompaniji.

Velika povodenj v Braziliji.

Rio de Janeiro, 13. jan.—Silna povodenj je uničila mesto Diamantino. Voda je odnesla več kot tisoč hiš. 5000 oseb je izgubilo vse.

Hardy, angleški pisatelj, umrl.

London, 12. jan. — Thomas Hardy, znani angleški novelist, je včeraj umrl v Dorchestru v visoki starosti 87 let.

Ivan Molek:

OPAZOVANJA

Smith bo pomagal vsem pravovernim!

Zabavno je, kako se naši klerikalni listi, ki so — kajpada — "vsi za delavca," navdušujejo za Al Smitha kot kandidata za predsednika Združenih držav. Navdušujejo se samo zato, ker je katoličan. Če bi bil Smith res izvoljen, bi bil prvi katoliški prezident Amerike. Sapramiš, to bi bila čast za potegnjence!

Ampak od časti same se ne živi. Navdušeni bedniki pozabljajo, da vera prav nič ne šteje pri gospodarskem in industrijskem razvoju Amerike. "God's country" je v rokah močne skupine kapitalistov, ki so lahko pripadniki te ali one cerkve ali nobene, toda kapitalizem kot ekonomski sistem ne pozna nobene vere.

Katoliški delavci se kruto varajo, če mislijo, da bodo imeli boljše plače in več kruha, ako bo Smith izvoljen za prezidenta. Prav nič več in morda še manj. Saj je Smith že več let governer bogate države New York — in koliko so delavci na boljšem? Mar niso stavke na dnevnem redu in mezde se znižujejo kakor drugod? Država Illinois je imela katoliškega governerja in delavci niso videli nobene razlike.

Zakaj nima katoliški delavec nič več ugodnosti od katoliškega kapitalista? V Ameriki je precej katoliških milijonarjev, industrijskih mogotcev, rudniških in železniških baronov, bankirjev etc. Večinoma so irskega, nemškega, francoskega in španskega pokoljenja. Na čelu jeklarskega trusta, ki je menda najbogatejša industrijska korporacija v Združenih državah, je poleg Morgana in drugih tudi James A. Farrell, ki je katoličan. Farrell je predsednik jeklarske korporacije. Ali so katoliški delavci, ki garajo v jeklarnah, zato kaj na boljšem? Mar se smejo organizirati?

Ako pride Smith v Belo hišo, bo ravno tako kot je danes, ko je Coolidge. Dežela bo v rokah denarnih mogotcev in izkoriščanje se bo nadaljevalo. Če bo Smith izvoljen, bo izvoljen kot kandidat demokratske stranke in kot gašperlj tamanitske mašine v New Yorku, ki bo držal žice in Smith bo plesal kakor bodo vlekli žice iz New Yorka. Exactly so! Demokratska stranka ni bistveno nič boljša od republikanske. Demokratje kakor republikanci kleče pred altarjem svete privatne lastnine in kadijo maliku svetega Profita. Prav kakor drugi so za izkoriščanje delavstva potom privatnega lastništva produktivne mašinerije. Razlika med njimi je le ta, da demokratje so za izkoriščanje z malimi mašinami in malimi kompanijami, da bo več konkurence in svobodne trgovine, republikanci so pa za velik aparat in organizacije kompanij v trustih.

Edini dober rezultat za delavce, ako je Smith izvoljen, bo morda — morda — bil, da bodo spoznali, kako so bili spet potegnjeni s kislo limono.

CESTNOŽELEZNIŠKI USLUŽBENCI ZASTAVKALI V LANDSFORDU.

Namen stavke je pritegniti v organizacijo voznike busov.

Landsford, Pa. — Cestnoželezniški uslužbenci, zaposleni pri East Pennsylvania Rwy. kompaniji, ki vzdržuje cestnoželezniški obrat med Tamaquo in Mauch Chunkom, so zastavkali na predvečer, ko se je imela skleniti nova pogodba. Tako so se zdaj pridružili stavkarjem v Pottsvillu. Cestnoželezniški službenci zahtevajo, da se pogodba razteza tudi na voznike busov. Ti busi tvorijo zvezo z raznimi cestnimi železnicami. Kompanija seveda noče teh zahtev priznati, ker se zaveda, ako pristane nanjo, da vozniki postanejo avtomatično člani unije.

Zadušil se je z ribjo koščico.

Chicago. — Joseph Da... 1518 N. Oakley ave., se je v četrtek pri obedu zadušil z ribjo koščico, ki mu je ostala v

Vesti iz Jugoslavije

DARJI PRED PLAČILNIM GIBANJEM.

(Izvirno.)

Trbovlje, 23. dec. 1927.
Poročali smo o velikih dobič-
Trboveljske premogokopne
žbe. Gospodje delničarji so
ko zadovoljni, in višji vodil-
uradniki bodo dobili zato
stne nagrade. Delavci-rudar-
seveda ne morejo biti zado-
ljni, ker njihove plače ne
doščajo za borno življenje.
mo li za življenje, ki bi bilo
dno človeka. Odkar so se
ed boljševiške propagande
d našim delavstvom prejšnje
enjene vrste zdrobile — od-
so mladi fantastje (Berti,
bec in Co.) proklamirali tr-
eljsko republiko v znanih ža-
lnih dneh l. 1920, ni več med
avci dobre organizacije. Ra-
lizem je bil vedno nasprot-
organizacije, ker organiza-
zahteva potrpljenja, mno-
drobnega dela, ki se ne vidi
a prav malo besed. Za drob-
težko organizacijsko delo ni-
radikalni frazerji, ampak ne-
dljivi borci.

Trbovljah skoro ni več
okovne organizacije. Socija-
imajo še par stotin v svoji
ji, komunisti pa so za "Akci-
dejanj", in nimajo nič orga-
cij, kar je zlasti tistim všeč,
nikoli nočejo plačevati pri-
vkov za organizacijo. Ni
kovnega sklada, ni ne du-
ne in ne sodruške skupno-

Kapitalisti to vedo. In vsled
še bolj pritiskajo na svoje
vce in jih izkoriščajo; Trbo-
ska družba je vodilna sila
h kapitalistov.

rudarje je tedaj hudo, ze-
udo. Mezde slabe, veljave
o nobene, razcepljenost pa
edno v polnem razcvetu. Se-
mnogi danes izprevideva-
a tako ne more naprej, da
dobre strokovne organiza-
ni mogoče zmagati v mezd-
sporih.

a bi saj sedanje stanje od-
ljudem oči: brez moči ni
iti na uspehe.

rboveljska premogokopna družba.

a 54. rednem občnem zboru
veljske premogokopne druž-
ki se je vršil dne 30. novem-
t. l., se je predložila valori-
a bilanca v zmislu zakona
alorizaciji z dne 7. avgusta
, glasom katerega so se bi-
e vrednosti tako povečale,
maša sedaj akcijski kapital
be mesto dosedanjih 50,-
000 Din, 200,000.000 Din,
eljen na 1,000.000 delnic po
Din nominale.

poročila, ki je bilo podano
občnem zboru, posnemamo,
je v prvi polovici leta 1926
splošnega gospodarskega
ja oddaja premoga izdatno
ajšala, zato je morala druž-
nejiti obratovanje v večjem
u in izdatno zmanjšati
osebja. V drugem pollet-
je pa povpraševanje pove-
in to ponajveč vsled vpliva
ške premogovne stavke.
proizvodnja je znašala
.260 ton, oddaja 1,400.844
Družbina cementarna v
vljah je proizvedla 1797 va-
, a oddala jih je 1730. To-
se je modernizirala, izvr-
o se večje investicije, tako
je nje kapaciteta podvoji-
Apnenice družbe so proiz-
ter oddale 1477 vagonov
m 806 oziroma 802 vago-
v lanskem letu.

ni zbor je sklenil izplačati
ndo v isti višini kot lan-
to t. j. 30 Din za delnico
bo vršilo vnovčenje kupo-
d 1. decembra 1927 naprej
znanih plačilnih mestih.

letom izvršene koopta-
ospodov Adolfa Minh-a in
anda Grenard-a v uprav-
t je občni zbor potrdil,
avilih izstopivši člani gg.
Aulagnon, dr. Ivo Ben-
Paul Chapuy, ing. Anton
Josip vitez Pogačnik,
Subec in Paul Vernet so
ovno in g. Raymond Del-
novo izvoljeni v upravni

Tako se glasi oficijelno poročilo o občnem zboru največje industrijske družbe v Jugoslaviji.

Delničarji dobe 30 dinarjev dobička za delnico, ki je nominale 50 dinarjev, za katero so svoj čas dali—50 goldinarjev. Bogatinom je v devalvacijski dobi denar zrasel na vrednosti, revežem pa—narobe!

Dr. Babnik umrl. Dne 21. decembra je umrl v Ljubljani eden izmed najodličnejših slovenskih pravnikov, dr. Janko Babnik. Bil je mož odličnih kvalitet, solidnega znanja, ki je kakor malokdo poznal vse zadonodavstvo ne samo naše, nego tudi onega v inozemstvu. Pokojni dr. Babnik je bil v svojem življenju predvsem pravnik in edino na tem polju je izpopolnjeval svoje strokovno znanje. Zlasti pa je bil slovenski pravnik, ker je vse svoje znanje posvetil samo slovenskemu narodu.

Kot odličen strokovnjak ma je prva vlada v Ljubljani po prevratu leta 1918 preko poverjeništva za sodstvo ponudila važno mesto. On je to sprejel in vzel referat za ureditev sodstva v Sloveniji. Lotil se je z veseljem tega posla. In njegova zasluga je bila, da je sodni aparat v Sloveniji deloval popolnoma brezhibno. Ko je bila ukinjena vlada v Ljubljani, je dobil službo v justičnem ministrstvu, kjer je bil vodja oddelka. Leta 1922 pa je bil imenovan za predsednika deželnega sodišča v Ljubljani.

Da je bil pokojnik zelo spoštovan med ljubljanskim prebivalstvom, je dokazala številna udeležba prebivalstva na njegovi zadnji poti.

Ukinitev železničarskih aprovizacij. Aprovizacije datirajo pri nas še iz svetovne vojne. Ustanovile so se tedaj za to, da bi se prebivalstvu, ki je trpelo predvsem radi pomanjkanja živil, na čim cenejši, a tudi na najlažji način in sorazmerno porazdelili živila med prebivalstvo.

Ta praksa pa še ni nehala tudi tedaj, ko je že minula svetovna vojna. Kajti aprovizacije so tudi cenejše oddajale svoje blago, kakor pa privatni trgovci. Ko pa je nastopila tudi draginja, tedaj je bil obstoj teh aprovizacij nujno potreben.

Dobro pri tem pa je bilo tudi to, ker je država sama vzdrževala te aprovizacije. Aprovizacije so bile državna last. Te dni pa je prometni minister general Milosavljević ukinil aprovizacije železničarjem v Ljubljani, Sarajevu in Zagrebu. Država noče več imeti posla s takimi aprovizacijami in jih zato ukinja. Železniško osobje pa si lahko svobodno samo ustanovi lastne gospodarske in nabavljalne zadruge. Najbolje bi bilo, če se pridruži že obstoječim konzumom.

Klerikalci proti pomoči potrebnim. V oblastni skupščini v Ljubljani je 23. dec. 1927 predlagal socijalistični oblastni poslanec Ign. Sitar, da se votira 1 miljon dinarjev za pospeševanje zidanja stanovanjskih hiš v Ljubljani, na Jesenicah, Tržiču in v Trbovljah. Gospodje klerikalci so predlog odklonili. Tudi nadaljne Sitarjeve predloge, da se da javni knjižnici Delavske zbornice v Ljubljani Din. 50,000.— za povečanje knjižnice — in da se da po Din. 100.000.— za ustanovitve ljudskih kuhinj v industrijskih krajih Zagorje, Jesenice, Koroška Bela, Tržič, Trbovlje in v Ljubljani, so tudi odklonili. Za svoje klerikalno politično strankarske namene pa so si votirali 14 miljonov dinarjev.

Taki so!

Premog v Jugoslaviji. ..Naš državni statistični urad je sestavil natančne podatke o produkciji v jugoslovanskih premogovnikih. V zadnjem predvojnem letu 1913 je znašala produkcija v jugoslovanskem ozemlju 3,095.065 ton, leta 1926 pa 4,140.753; prirastek od leta 1913 do l. 1926 znaša 1,045.688 ton ali 33 odstotkov.

NAROČITE SI KNJIGO "AMERIŠKI SLOVENCI."

Novice iz delavske Slovenije

Ljubljana, dne 24. dec. '27.

Minister socijalne politike dr. Gosar je podpisal pravilnik o delavskih zaupnikih v Jugoslaviji. Sedaj je vlada odobrila za celo državo zaupniški sistem v tovarnah. Borze dela so tudi dobile trdno podlago. Na delavstvu je, da bo znalo to dvoje v svoj lastni prid uporabljati, da ne ostanejo "pravice" le na papirju.

Seve: zato je potreba trdne in sklenjene strokovne organizacije, za njo pa še politične delavske stranke, ki bo čuvala nad pridobljenimi pravicami.

•

Delavska zbornica v Ljubljani je kupila za potrebe svojega delokroga v Celju staro okoliško šolo, v kateri bo nastanjena njena celjska expozitura in pa prostori borze dela.

•

Te dni je začel zopet izhajati socijalističen mesečnik "Pod Lipo". Urejuje ga zopet s. Anton Kristan. Okrog "Podlipe" so se v stari domovini zbrali vsi zadrugarji, mladi delavski športniki "Svobodaši". Delavsko-kmetska izobraževalna in podporna Jednota in Zveza delavskih žen in deklet. Prva številka je zelo lepa. Med ameriškimi sotrudniki je zastopan zlasti s. Ivan Molek. List je potreba tudi v Ameriki prav zelo razširiti.

•

Izšel je Zadružni koledar za l. 1928. Zelo lepa vsebina. Mnogo slik. Naj bi ga prečitali tisti, ki hočejo biti informirani o zadružnem delavskem gibanju. Naroča se pri Zadružni založbi v Ljubljani. Stane za Ameriko 50 centov.

Na novo so se ustanovile tri delavske zadruge: v Ljubljani "Delavski Dom" za VII. okraj, na Jesenicah produktivnega zadruga "Klavnica za Gorenjsko" in "Stan in Dom" stanovanjska zadruga za Jesenice.

Svoboda na Primorskem

V Volčjidragi pri Gorici so v zadnjih dneh otvorili ital. otroški vrtec. Ob tej priliki so hoteli obleči otroke v Balille. Toda otroci iz Renč so se temu protivili. Učitelji pa so jih prisilili v to. Poklicali so jih drugega za drugim v sobo in jih tam z silo tlačili v črne srajce.

V Gorici se je nudil te dni od naučnega ministra poslani inšpektor, ki je imel nalogo, da poizveduje v zadevi učiteljev, ki so bili odpuščeni na podlagi pritožb, ki so došle v Rim. Izjavil se je baje, da so ta poročila raznih konfidentov neosnovana, da pa je Rim predaleč, da bi se mogel o tem prepričati. Vsekakor da bo skrbel, da se ne bode več take krivice zgodile in nič več takega, kakor znajo pač samo Italijani povedati. Dejstvo je, da ostane pri vseh dosedanjih odpustnih ukrepih.

Veliko je število gostiln, ki so bile v zadnjem času povsod na deželi zaprte. Ne gre morda za ukrepe, ki bi bili utemeljeni z oziri na javno moralo ali potrebe, temveč za ukrepe politične narave. Če le kdo zapoje slovensko v kaki gostilni ga karabinjerji ali miličarji zapro, gostilničar pa, v čigar gostilni se je pelo, zgubi svojo koncesijo.

•

V Vrtojbi je bilo aretiranih pet fantov in obsojenih vsak na en mesec zapora, češ da so pomazali vodnjak in napisali na njem Živela Jugoslavija, to pa kljub temu, da ni bilo nobenih dokazov proti njim.

V Batah je za učitelja neki bivši Slovenec Alfred Vinkler. Seveda je hud fašist, da celo krajevni fašistični tajnik. Pred kratkim je ta učitelj ovadil oblastem domačega 18 letnega fanta, češ da je žvižgal pesem "Lepa naša domovina". Mladenič je bil obsojen na poldrugi mesec zapora. Kot ironijo naj omenimo, da je svoječasno ravno isti učitelj učil tega fanta peti to pesem v šoli.

Pomoč stavkujočim rudarjem

Darovi za stavkarje.

Gowanda, N. Y. — Delo, ki sta ga opravljala prej dva delavca, bi sedaj radi delodajalci, da ga izvrši eden. Ako kateri dovolj hitro ne gara, kakor oni hočejo, potem ga drugi dan že čaka pri vratih kompanijski nameščenec s kuverto v roki in mu pove, da mu ni treba priti več delat, da zanj nimajo več dela. Tako je tukaj.

Slabo se godi stavkujočim premogarjem, nad katere so se spravili premogarski baroni, ki so si nadeli nalogo uničiti premogarsko unijo UMWA. Gorje potem vsemu delavstvu, ako se jim ta nakana posreči. Tega se ostali delavci tudi zavedajo. To se vidi iz prispevkov, ki prihajajo iz vseh strani in ki so priobčeni posebno v listu Prosveta, kako so jim priskočili na pomoč v tem boju, ki ni samo boj med premogarji in baroni premoga, ampak boj med vsem delavstvom in kapitalom, ki hoče delavce potisniti nazaj v tisto sužnost, kot je bila po južnih državah za črnce za časa predsednika Lincolna.

Zato je naša sveta dolžnost, da jim stojimo na strani in pomagamo vsak po svoji moči do zmage, kajti njihova zmaga je tudi naša zmaga. Ako bodo oni podlegli, kar pa ne smemo pustiti, potem se pripravimo še na večja šikaniranja kakor so sedaj

V tukajšnji slovenski naselbini je podvzeta akcija, da se nabere kolikor je mogoče denarnih prispevkov in pošlje na glavni urad SNPJ v Chicago gl. predsedniku, da on odpošlje, kamor je pomoč najbolj potrebna — med rojake. Vsota, ki smo jo poslali, je bila nabrana edino pri Slovencih.

Tukaj se je med nekaterim rojaki, odkar je bil tu postavljen Slovenski dom, gojila želja da bi poskusili tudi z dramatiko. Seveda z dramatiko so pa težave, posebno ako je oder tako majhen, kakor je v tukajšnji dvorani. Ampak led je vendar prebit.

•

Dne 31. dec. je bila v tukajšnji naselbini vprizorjena prva slovenska igra, ki je, ako se upošteva težkoče, krasno izpadla, dasiravno je bila vprizorjena bolj za poskušnjo, če se bodo rojaki zanimali, da se oder poveča. Gledalci so pazno sledili igralcem. Igralci so svoje vloge dobro rešili, ako se upošteva, da so bili nekateri prvič na odru. Fantje so se dobro postavili.

Predno sa je igra pričela, je tukajšnji rojak, ki je igro vodil, John Matekovich, v živih besedah pojasnil položaj, v katerem se nahajajo stavkujoči rudarji. Apeliral je na navzoče, da naj vsak po svoji moči da, ako jih bo kateri nabiralcev obiskal. Povedal je, da se je organizirala skupina treh rojakov, ki bodo šli okrog vseh in pobirali prostovoljne prispevke. Zavest, da vrše nabiralci samaritansko delavsko dolžnost, jih spodbuja k delu.

Prišli smo k nekemu rojaku in smo mu povedali vzrok našega obiska. Pa je rekel: "O ja, za tako stvar treba pomagati, čeprav dosti ne morem, ker tudi nam bolj trda gre." Pa je dal en dolar, soproga pa enega. Obiskali smo, mislim, vse tukajšnje rojake, izvzemši, ki imajo bolezen v hiši in so sami podpore potrebni. Povsod smo bili lepo sprejeti. Bilo je par izjem, ki pa ne pridejo v poštev. Vsak je dal po svoji moči, kar je za naselbino, kakor je ta, že lepa vsota, namreč $102.25.

Darovali so sledeči: Društvo št. 325 SNPJ $10; James Dekleva $3; Frank Perhaj $2.50. Po $2: George Samson st., George Samson ml., Jack Gnezda, Peoples Supply Co., Louis Bešaj, Peter Jeram, Anton Lenich, Anton Kerne, Joseph Povhe, Charles Strnisha, Stefan Bečan, Peter Bečan in John Vehar. Po $1.50: Jack Krall in John Jančič. Po $1: Martin Vončina, Jernej Krašovec, John Knaus, Anton Koshir, John Matekovich, Leo Stavanja, Frank Bozich, John Korbar, Anton Straus, mrs. Helena Straus, John Zelnik, Joseph Zelnik, Joseph Pecnik, Ernest Palčič, Joseph Vidigoj, Martin Matekovich, Jos. Bezeljak, Frank Miklich, Frank Sever, Anton Sever, Rafael Sladich, Joseph Zumer, Anton Majem, mrs. Frances Krainz, Frank Miller, Leo Klanchar st., Frank Klanchar, Louis Lenart, Jos. Leskovec, Jos. Korbar, John Andolsek, Lov. Andolshek, Anton Bratoš, James Selan, Fr. Pushnar, Martin Klanchar, Dominik Sternisha, Martin Osterman, Louis Bratoš, Louis Selan, Anton Markovich, Frank Bechan, miss Frances Puglajen, Anton Klun, Lovrenc Bechan, mrs. Mary Bechan, Michael Bechan, mrs. Jederd Bechan, Stefan Andolshek st., Louis Huch, Leo Klanchar ml., Louis Andolshek, John Steklasa in Louis Skrabec. Frank Simencik 75c. Po 50c: Louis Korbar, Mihael Simonik, Frank Bratoš, Tony Maurich, Louis Klanchar, Anton Dolinar. Skupaj $102.25.

Najlepša hvala vsem, ki ste prispevali in nam šli na roko ter pomagali, da smo tako lepo vsoto nabrali.

Nabiralci: John Matekovich, John Vehar, James Dekleva. Denar je bil poslan na gl. predsednika SNPJ, Vincent Cainkarja.

J. Dekleva, poročevalec in pošiljatelj.

Mala naselbina, velika vsota.

Girard, Ohio. — Ker niso še girardski Slovenci zaostali, najsibo v enem ali drugem oziru, jim gre zato vsa hvala! Dne 1. jan., 1928, je imelo društvo "Ljubljana" št. 49 SNPJ svojo prvo sejo v tem letu. Vprašanje je bilo, kako pomagati ubogim rudarjem, ki štrajkajo celih 9 mesecev. Predlogi so bili različni. Društvena blagajna je na slabih nogah. Izvolili smo 3 člane, da obiščejo Slovence, ki spadajo k različnim društvom, za proste prispevke. Nabralo se je vsoto $131. Darovalcem vsa čast. Tako mala naselbina, pa se je lepo vsoto nabralo. Ako bi ostale naselbine šle na delo tako kot naša, bi bila zmaga gotova.

Delavci, držite skupaj! Pomagajte rudarjem! Ako bodo rudarji zgubili, bo še več drugih zgubilo.

Nabiralci so bili Andrej Jančar, Sam Godec in Mike Bogovič. Slovenci v Združenih državah in v Kanadi, kojdite na delo v pomoč rudarjem. Hvala lepa našemu sobratu Frank Gorencu, ki je nam pripomogel z njegovim avtom pri nabiranju.

— **Andy Jančar.**

X-ŽARKI BODO POMAGALI MODELIRATI BOLJŠE ČLOVEŠTVO.

Tako pravi teksaški profesor v svojem eseju.

Houston, Tex., 13. jan.—Dr. H. J. Muller, profesor zoologije na teksaški univerzi je spisal esej z naslovom: "Učinki X-žarkov na gense in kromozone." Ameriška družba za pospeševanje znanosti ga je nagradila za to delo z darom tisoč dolarjev.

"V notranjosti vsake stanice," pravi profesor v svojem eseju, "je zakopanih na tisoče drobnih delcev, takozvani gensi, ki opravljajo slično telo v človeškem telesu, kot tesarji, ki grade hiše. Njih aktivnost gradi telo in njegove karakteristike, fizične in mentalne, in zunanji pogoji odločujejo lastnost gensev.

Otroci podedujejo po svojih starših te lastnosti in podobnost. K sreči ne podeduje ravno istih lastnosti. To pa ne vsled tega, ker se v vsaki generaciji pojavi posebna distribucija gensev pri križanju dveh različnih osebnosti.

Ta proces mešanja in križanja ima gotove meje, ki preprečujejo, da se v dobi par generacij ne morejo producirati posebni novi tipi. Ampak evolucija dokazuje, da se spremembe vedno vrše.

Mnogo teh sprememb, toda ne vse, je škodljivih. Koristne spremembe so tiste, ki pospešujejo evolucijo. Te spremembe so pa v evoluciji tako počasne, da se skoro ne opazijo v dobi par generacij.

Znanstvenik, ki dela za napredek in študira te pojave, pa hoče prehiteti naravo v njeni igri. On ni pri volji čakati milijone let, da evolucija ustvari boljše vrste. Dosedanji eksperimenti na muhah, ki so bili izvršeni s pomočjo X-žarkov, so pokazali, da se bodo izvršile velike izpremembe tudi pri drugih živalih in pri človeku, ko se povspeši evolucijski proces.

Ali želiš znati pravilno pisati čitati slovensko? Naroči si "Slovensko-angleško slovnico", katero je izdala in ima na prodaj Književna matica S. N. P. J.

Slovenska Narodna Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904 — Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS

Izvrševalni odbor:

UPRAVNI ODSEK:

Predsednik Vincent Cainkar; podpredsednik Andrew Vidrich, R. F. D. 7, Box 103, Johnstown, Pa.; gl. tajnik Blas Novak; tajnik bolniškega oddelka Lovrenc Gradišek; gl. blagajnik John Vogrich; urednik glasila Jože Zavertnik; upravitelj glasila Filip Godina; vrhovni zdravnik Dr. F. J. Kern, 6233 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

GOSPODARSKI ODSEK:

Frank Somrak, predsednik, 996 E. 74th St., Cleveland, Ohio; Frank Alesh, 2124 S. Crawford Ave., Chicago, Ill.; Jacob Zupančič, 2627 S. Ridgeway Ave., Chicago, Ill.

POROTNI ODSEK:

John Goršek, predsednik, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.; John Tršelj, Box 22, Strabane, Pa.; Tony Shragal, R. F. D. No. 1, Johnston City, Ill.; Frank Podboj, Box 61, Park Hill, Pa.; Anton Šular, Box 194, Gross, Kans.

BOLNIŠKI ODSEK:

OSREDNJE OKROŽJE: Lovrenc Gradišek, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VZHODNO OKROŽJE: Joseph Zorko, R. F. D. 2, Box 114, West Newton, Pa.; Anton Abram, 1160 E. 76th St., Cleveland, Ohio.

ZAPADNO OKROŽJE: Jacob Baloh, R. R. 3, Box 88, Pittsburg, Kans., za jugozapad; Frank Klun, Box 958, Chisholm, Minn., za sev. zap.; John Goloh, Box 144, Rock Springs, Wyo.

Nadzorni odbor:

Frank Zajc, predsednik, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.; Ludvik Medvešek, 6409 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio; Albert Hrast, 555 So. Pierce St., Milwaukee, Wis.

Združitveni odbor:

Frank Vidmar, predsednik, 2505 Augusta St., Chicago, Ill.; John Olip, 2426 So. Clifton Park Ave., Chicago, Ill.; Peter Geshel, 3556 So. Broadway, Denver, Colo.

POZOR!—Korespondenca z glavnimi odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole:

VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika, se naslove: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVE: Bolniško tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POŠILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vobče se naslove: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo Frank Zajcu, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgoraj.

Vsi prizivi na gl. porotni odsek se naj pošiljajo na naslov: John Goršek, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, naznanila, oglasi, naročnina in sploh vse, kar je v zvezi z glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "PROSVETA," 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Mark Twain:

Nagovor na dojenčke

(V čast generalu Grantu v Chicagu, leta 1879.)

To je res—nismo torej vsi, da bi mogli biti gospe! Tudi nismo vsi generali ali pesniki ali državniki. A če govorimo napitnico v čast dojenčkov, tedaj stojimo vsi v isti vrsti. Sramotno je, da se ni še nikoli noben govornik spomnil dojenčkov, kakor bi bili oni brez pomena. A če hočete le nekoliko pomisliti, če pomislite za petdeset, za sto let nazaj in če se spomnite prvih dni svojega zakonskega življenja in se še enkrat vživite v svojega prvega dojenčka, pa boste spoznali, da je dojenček velikega pomena in še več. Vojaki, n. pr. vaš veste, da ste morali koj na dopust, ko je prispel mali fantiček v vaše družinsko taborišče. Ta malček je prevzel vrhovno poveljstvo. Vi ste postali njegov sluga, njegov oproda in ste morali prav pazljivo opravljati svojo službo. Malček ni bil tak poveljnik, ki bi se kaj oziral na čas, daljavo, vreme ali sploh na kaj. Njegovo povelje je bilo treba—hočeš nočeš—izvršiti. V knjigi njegove taktike je bil zapisan le en tempo: brzih korakov in naglice. On je brezobzirno in sirovo ravnal z vami in vas ni prav nič upošteval, a vi vsi si še ziniti niste upali. Vi ste vajeni gledati sovražniku neustrašeno v obraz, znate hrabro napadati, zavzemati trdnjave—a če vas je on vlekel za brke in kuštral vaše lase in vam mečkal nos—ste morali vse to mirno dopustiti. Če ste kdaj zaslišali grmenje sovražnih baterij, ste neustrašeno korakali sovražniku nasproti. Kadar je pa on začel s svojim bojnim krikom, ste bili veseli, če ste mogli ubežati v nasprotno smer. Če je zahteval mleka—ali ste se upali kdaj ugovarjati, češ, da se to ne spodobi za častnika in da to ne spada v področje generalske službe? Nikakor! Vstali ste in ste šli koj po mleko. Kadar je zahteval svojo steklenico in ni bila še segreta—ali ste ugovarjali? Bog varuj! Lotili ste se tega posla in ste jo segreli. Celo toliko ste se ponižali v domači službi, da ste nekoliko poskusili in srknili iz steklenice omledno tekočino: tri dele vode z enim delom mleka, za misel sladkorja zoper zavijanje po trebuhu in kapljico janeža zoper kolcanje. (Še zdaj imam tisti okus v ustih.) In česa ste se vsega naučili! Mladi, sentimentalni ljudje še zmeraj verjamejo lepi, stari pravljici, ki govori o tem, kako se dojenček v spanju smehlja, ker mu angelčki šepečejo v uho. Res—lepo—a kaj bi tisto! Če se je dojenčku zahotelo ob njegovi navadni uri—to je ob dveh po polnoči—da bi šel na izprehod, ali niste koj vstali in si po tihem (seveda s primesjo kake besedice, ki ne bi kdovekaj sodila v kako učno knjigo) priznali, da ste baš tudi sami hoteli na izprehod? O, imeli ste strogo disciplino in ste slušali na mah! Pa ste v svoji nočni uniformi tekali po sobi gor in dol in ste čeljali neumnosti v dojenčkovem jeziku in ste celo—začeli peti!—n. pr. "Spavaj, ljubček sladko!" Kakšen prizor za vojaško armado! In slednjič—kaka groza za sosede! Saj ni vsak v razdalji nekaj metrov prijatelj vojaške godbe—pa še ob treh zjutraj! In ko ste opravljali to službo takole dve do tri ure in vam je nadebudni kodrolašček pokazal, da mu ni ničesar drugega mar, ko pestovanje in vaše "divno" petje—kaj ste storili nato? Še ste nadaljevali vse to, dokler niste opešali. Pa naj še kdo pravi, da je dojenček brez pomena! En sam dojenček zadošča, da ga je polna hiša in gospodarsko poslopje. En sam dojenček da več opravka, kakor ga zmore ves generalni štab. Dojenček je podjeten, ga ni moči zavzeti, je delaven do neskončnih mej. To velja vse za enega samega dojenčka! Ni, da bi govoril o dvojčkih, trojčkih—vstaja in upor ni nič v primeri s temi!—Zares, zadnji čas je, da se je kdo spomnil dojenčkov! Pomislite, koliko milijonov dojenčkov se zdajle ziblje! In med temi je nekaj tisočev takih, ki jih bodo narodi častili in jim postavljali spomenike! Nekje je zibelka z dojenčkom, ki bo naš bodoči vojskovodja. V drugi spet se kremži kak bodoči slavni zvezdoslovec in mežika kar tjavendan v Rimsko cesto. V tretji spet leži kak slavni zgodovinar—ki se bo brkone lagal še dalje, dokler se ne bo končalo njegovo poslanstvo na zemlji. In v kakih 60,000 posteljcah ležijo bodoči brambovci domovine—in dalje kak predsednik narodne skupščine—in ministrski predsednik. Drugi spet se trudijo, kako bi si vtaknili palec desne noge v usta—nekaj—o čemer moramo s spoštovanjem govoriti—in kar je bilo pred leti marsikomu od nas najvažnejše opravilo—tudi generalu, ki mu govorim danes v čast.

Alphonse Crozière:

Očala previdnosti

Arsene Bichon ni bil nikdar vojak in je vendar poskušal veljati kot star linijski vojak, uničen od najrazličnejših bolečin.

Če je šepal zaradi kurjega očesa ali v meso zraslega nohta, je kričal brez sramu:

"Od kar sem dobil drobec granate v piščal, trpim ob vsaki izpremembi vremena."

Če je bil prehlajen, je kašljal: "Oh, ti satanski plini! Nji morem spraviti iz sebe!"

Ta genijalna sredstva je iznašel, da bi postal zanimiv.

Arsena Bichona je mučila pred vsem precej razširjena bolezen: lenoba. Koliko ljudi je pač kakor on rojenih za življenje od dohodkov! Žal ni toliko kapitala na svetu, da bi vsi lahko živeli od njega.

Arsene je naravno tičal do vratu v dolgovih in da je včasih prišel do denarja za obed, si je moral izmisliti cel bojni načrt. Če je bral v časopisih, da so politični jetniki napovedali gladovno stavko, bi šel najrajši v jetnišnico in zaprosil za njihov delež, da bi vsaj nič ne bilo izgubljeno.

Nedavno mu je zacvetela sreča, da je na svojih dolgih sprehodih po Parizu našel zlata očala. Že jih je hotel prodati, ko pa je pomislil, da bi dobil jako malo zanje, je pričel prevdarjati:

"Boljše bi bilo, da to stvar bogato izkorisitm."

Dal je očala na nos, stopil v majhno restavracijo in sedel k mizici prav v ozadju dvorane.

Arsene je bil skoz in skoz priljubljenega značaja. Z natakarjem sta bila takoj v prijaznem pogovoru; pravil mu je o svojih slabih očeh in vzdihnil:

"Ah, ta vojna, ta vojna! Če bi ne bilo tistih plinov, ki silijo solze v oči, bi mi nikdar ne bilo treba nositi očala. Glejte, moje uboge oči se neprestano solze."

In gostje, ki so čuli Arsenove tožbe, so pomilovali to nesrečno žrtev brezobzirne vojne.

Naš prijatelj je naročil obilno kosilo, ko pa je nehal svojo kavo, je zamrmral natakarju v uho:

"Recite gospodarju, naj pride k meni!"

"Kaj ni bil gospod s postrežbo zadovoljen?"

"Nasprotno, dragi moj, nasprotno! Ne belite si s tem glave. Baš svoje zadovoljstvo bi mu rad izjavil."

Gospodar je bil obveščen in prišel k mizici.

"Gospod želi?"

"Glejte . . . Nekaj neprijetnega se mi je zgodilo; ravnokar sem opazil, da sem pozabil svoj denar doma. Toda to ni tako važno. Jutri vam prinesem to malo vsoto, ki sem vam jo dolžan in . . ."

"Ne, ne," je odrezal gospodar. — "Ne velja, dragi gospod! Take zadeve poznamo!"

Arsene je vstal in dostojanstveno odgovoril:

"Dokazal vam bom, da sem pošten človek. Sicer pa prosim, pomirite se! Tu so zlata očala, ki so vredna petdeset frankov. Obdržite jih v zalogo."

Arsene si je domišljal, da si bo s tako velikopoteznostjo takoj zopet pridobil gostilničarjevo zaupanje in da ne bo računal na njegova dragocena očala. Sladka prevara!

Gospodar si je ogledal očala in ko se je prepričal, da so pozlačena, je odvrnil:

"Dobro! Obdržim jih, dokler mi ne plačate obeda."

"Vražji dedec," je zamrmral Arsene sam pri sebi. "Tako, ti jih obdržiš, ti jih obdržiš! Lepo. Boš takoj videl, kaj se zgodi . . ."

In prebrisani dečko se je kakor slepec obrnil počasi proti izhodu.

Naenkrat je padel čez neko mizo. Steklenica se je prevrnila. Arsene jo je navidez skušal ujeti, toda njegove roke so kakor kose pometale krožnike, orodje in sol. Opravičil se je pri gostu:

"Oprostite, nič ne vidim . . . Ta prokleta kratkovidnost, ki so jo plini še poslabšali . . ."

Počasi se je tipal naprej. Naenkrat je zagledal natakarja s kopico polnih krožnikov in si mislil:

"Tale umetnik v ravnotežju prihaja kakor nalašč!"

In vrgel se je ves besen na nesrečneža.

Jedila so letela po zraku. Preko nekega moža iz province se je vlila ploha omak. Njegova žena je dobila porcijo mesa v madejri na klobuk. Nepopisna zmešnjava!

Gospodar je pritekel kakor obseden:

"Hudič naj vzame vas in vaše vandalske želje! Toda škodo boste poravnali vi. Vi ste za vse odgovorni!"

Negove težke roke so pale Arsenu na rame.

"Ne dotikajte se me, ne dotikajte se me!" je kričal hinavec.

V dvorani se je nekdo oglasil:

"Nikar ne jemljite ubožcu očal. Če zaide zdaj pod avtomobil imate vi nesrečneža na vesti!"

In vsi gostje so mu pritrjevali. Glasno so mrmrali:

"Ta človek nima usmiljenja! S starim vojakom tako postopati! Morali bi se ogibati takih hiš. Grobjan!"

Arsene si je mislil:

"To-le bo slabo končalo za gospodarja. Rešen sem!"

In z glasom, tresočim se užaljenosti, je zinil:

"Hvala vam vsem . . . Sram bi ga lahko bilo, če je to sploh še mogoče."

Gospodarja so uplašili ugovori njegovih gostov in privolil je, da dobil navihanec Arsene svoja očala nazaj. Ves se je topil v prijaznosti in dejal:

"Torej lahko računam na to, da bo stvar jutri urejena?"

"Naravno! Prav rad pridem na kosilo!"

"Kje pa stanujete?"

Arsene je imenoval napačno ulico in izginil, ko se je prijazno poslovil od vseh, ki so se zanj zavzeli.

"Dame in gospodje! Soglasnost vašega zgražanja me je zares pretresla in hvaležno priznavam, da še žive plemeniti ljudje, ki zagovarjajo dobro in pravično stvar."

Na cesti je vtaknil očala v žep in menil:

"Zdi se mi, da me bodo še dolgo prehranjevale. Malo zvit mora bit človek!"

RAZNO

Požigalec. V okraju Hall na Tirolskem je v avgustu tega leta na več kmetijah izbruhnil požar in napravil povsod veliko škodo. Vsega skupaj je bilo v kratki dobi nad dvajset pogorišč. Klerikalno časopisje je takoj napadlo socialne demokrate češ, da so oni požigalci, da se hočejo na ta način maščevati za 15. julij na Dunaju. Nazadnje se je izkazalo, da je požigalec zelo pobožni, 41-letni Brockhofbauer, ki ni manjkal pri nobeni procesiji, kjer je vedno "nebo" nosil. Ko so pobožni Hallčani priredili več prosilnih procesij, da bi bog odvrnil od njih nesrečo požarov in dal ujeti in kaznovati požigalca, je on pri procesijah najbolj goreče in najbolj na glas molil. In ko si je nazadnje lastno hišo zažgal, je odšel v Tulfes na božjo pot kjer ga je žandarmerija prijela. Brockhofbauer je bil svoje dni bogat posestnik, s slabim gospodarstvom je pa večino zapravil, ostalo mu je le še malo zemljišča in obširno gospodarsko poslopje, ki je bilo sedaj zanj prevelико. Sklenil ga je zažgati in z zavarovalnino, ki bi jo dobil, sezidati veliko stanovanjsko hišo in živeti od najemnine. Da bi pa manj sumljivo izgledalo, je zažgal najprej celo vrsto drugih poslopij nazadnje šele svoje. Vsakemu je pravil, da naj se čuva kazni božje, da mu hiša ne zgori. Tisti večer, ko je sebi zažgal je prisilil ženo in otroke, da so morali oblečeni ležati, tudi sam je ostal oblečen. Ponoči se je splazil ven, napravil na skednju ogenj in se potem v hiši zopet vlegel v posteljo in je čakal, kedaj bo slišal klic 'ogenj.' Ko so začeli sosedje vpiti, je šel v hlev in izpustil živino. Zagovarjati se mora tudi radi prestopkov zoper mravnosti.

Sveta Terezija Neuman iz Konersreutha v filmu. Filmska industrija pač skuša iz vsakega šmarna napraviti kšeft. Tako so filmali tudi ekstazo stigmatizirane Terezije Neuman, ki pa se je pritožila, in so oblasti dotični film prepovedale. Našlo pa se je že več posnemovalk Konersreuthske svete Terezije. Tako se neka devica na Saksonskem že štiri tedne zvija v krčih in švica kri kakor Terezija, prekaša jo pa v tem, da se pri njej prikazujejo tudi sledovi trnjeve krone. Več zdravnikov jo je dalj časa opazovalo, ki pa so javili, da ni nič posebnega in da se da vse naravnim potom raztolmačiti. V Koelnu se je pa dal nek glumec pet dni v steklenici zakopati v zemljo, in ko ga odkopali, je zopet prišel k sebi. Kdo pravi, da se ne godi več čudeži na svetu? Samo brezbožni svet neče več vanje verjeti.

Dr. Nada št. 102 SNPJ, maskarna veselica dne 14. januarja 1928 v dvorani SNPJ.

Veselica skupnih društev JSKJ dne 14. januarja 1928 v Narodni dvorani, 18. cesta in Racine ave.

Rado Murnik:

HČI GROFA BLAGAJA

(Dalje.)

"Kako je hanumi?" je mirno vprašal Omarja.

"Preminula . . ." je zaihtel Omar. Zapiralo mu je sapo, zatezalo mu grlo in privrelo mu je iz skelečih oči.

"Jelena, zakrij hanumi obraz!" je ukazal Osman paša, ki se je bil tako okrenil proti vratom. Smrt pretrga mohamedancu zakonsko zvezo; umrla žena je možu zopet — tujka in on poslej ne sme več videti njenega obličja.

Jelena je ustregla gospodarju.

"Kaj se jokaš?" je rekel Osman paša Omarju in ga bodril: "Nihče ne živi dalje, nego mu je namenil Allah. Smrt je bel dromedar, ki poklekne pred vrata vsakemu zemljanu. Kismet! Na turbetu ji dam postaviti lep nagrobni kamen od belega marmora in vdolbsti vanj zahvalnico Allahu . . . Jelena, k Ilmi halu, da obvesti imana!"

Odšli so vsi trije. Paša je poslal po slavni zdravnici Ailimo in Gulbahar. Zunaj je jelo po malem deževati.

Kmalu sta dospeli sloviti biljarici. Umili sta rajnico z mlačno in mrzlo vodo, iztegnili hanumi roke in noge ter privezali oba palca na nogah z zelenim motvozom. Pod prsi ji je položila Gulbahar težak ključ, Ailima pa ji je dala kafre v oledenele roke. Omotali sta truplo v turban — mrtvaški prt, oblekli Fatimi brezrokavno srajco, v kateri ni bilo nobene zavozlane nitke, in pokrili mrliča s platneno odejo.

Ko sta se poslovili, je prišel duhovnik, imam Ahmed, suhljat, bradat mož, miren, resen, dostojanstven. S sabo je privedel dva pomočnika. Položili so Fatimo na oder. Imam jo je pokril z zeleno odejo iz mošeje in obesil ruto ob zglavje.

Da ni bilo že tako pozno in da ni deževalo čimdalje huje, bi bili pokopali Fatimo kar neutegoma; tako pa so odgodili pogreb na drugo jutro.

Omarju je bilo, kakor da se mu je nekaj nebeško lepega ulomilo v duši ter izginilo za vekomaj. Bilo mu je, kakor da ga mučijo težke strašne sanje; nemiren je taval po mračnih hodnikih. Vse se mu je zdelo pusto, prazno.

Zlasti ga je razburjala misel, da Fatimi ne bo mogel izpolniti poslednje prošnje. Takoj po jaciji se je požuril v haremlik. Bal se je izdajalske priče; toda v mrtvašnici ni bilo žive duše.

S trepetajočimi prsti je vzel sloneokosteno razpelce izza opasa ter odmotal in vzdignil trojno odejo na odru. Ta trenotek se mu je zazdelo, da sliši lahne korake in šum obleke po hodniku.

"Esma hanuma!" se je prestrašil in obstal kakor okamenel.

Takoj pa je uvidel, da se je motil; le dež je šumel in pljuskal zunaj po strehah in po dvorišču.

Omar se je globoko oddahnil, poljubil križec in ga naglo potisnil Fatimi na gole prsi. Hlastno je popravil in pogladil mrtvaške odeje. V neznosnem strahu pred mrličem in pred zasledbo je pobegnil v pritličje, tiho in hitro, kakor bi ga nosile samo gorske sile.

Šel je v svojo ozko nizko sobico in počenil na minder. Naslonil se je k laktom na oknjak in strmel z uklonjeno glavo skozi okno; oblaki, zemlja in vzduh so se spajali v čemerno neprozorno črnoto. Na odprte železne oknice so bobnale goste kaplje in mu razbite pršele na vroče lice. Šumeč je lilo od streh in zidov in drlo med skalinami v Bosno. Redkoma je puhnil jezen veter in pozibal lok ob steni. Iz konjušnice je slišal Omar včasi zamolkle udare podkovanih kopit in regetanje. Od ilovnatih tal zatohle sobe je zaudarjal neprijeten duh po vlažni zemlji.

Zavil se je v odejo in legel; zaspati ni mogel. Vedno iznova je razgiabal prežalostno usodo Fatimino. Sužnja, dan na dan prikovana v zlati kletki, je preždela najlepša leta v haremu, brez nade, da se reši kdaj v svobodo. Toga in obup sta ji dan na dan grenila mladost in jo zamorila. Spominjal se je njenih žalobnih oči, njenega milega glasu, njenih besed.

Taki spomini so ga raztožili. Blazina mu je bila mokra od solza. Legel je na drugo stran in poslušal uspavalno šumenje dežja. Še dolgo se je premetaval nemirno po ležišču, preden je zaspal.

Prebudil ga je rani hlad. Rahel svit ob oknu je oznanjal mlado jutro. Po Vranduku so peli petelini. Deževalo ni več.

Ko se je zbudil, mu je težko padla na dušo prva misel: "Fatime ni več! Ah — včeraj osorej sem jo še imel . . ."

Na vrtu so se oglašali radostni ščinkavci in kričavi vrabci. Skozi okno je videl majhne oblake, nežno zardele, kakor detinja lica po spanju. Tedaj je zaslišal od vrta udare in škripot.

"Kaj je to?" se je vprašal in poslušal.

Udarjalo je enakomerno in včasi zazvenelo ali rezko zaškrtalo kakor železo ob kamen.

"Grob kopljejo Fatimi . . ."

Zganil se je. Naglo je vstal, se umil in pohitel v prvo nadstropje. Pri rajnici je bil že imam Ahmed.

"Zakaj si tako žalosten?" je vprašal Omarja prijazno. "Arhangela Mičail in Gjebrail spremita rajnico pred Allahov prestol in jo povedeta v čarobna nebesa, tlakovana z žlahtno rudo in polna dehtečih cvetlic, pod neizmerno široko drevo modrosti. To drevo ima zlate korenine in milo pojoče srebrne vejice, rodi pa same drage kamene po vseh brezmejnih nebesih, ki jih ne more predirjati najhitrejši konj. Ondi bo prebivala, večno lepa in mlada, v razkošno opremljeni palači ob vonjavem potoku, kjer se prelivata zgolj mleko in med v rožni vodi."

Prenesli so oder z mrličem skozi predsobo, po dolgem ozkem mostovžu, po stopnicah mimo straže na dvorišče in v džamijico. Omar je pokleknil v kot. Prihajali so ljudje, samo moški, med njimi Osman paša, Uzeir aga, Tahir in Ferhad. Prišlo je tudi precej siromakov, ki so pričakovali običajne pogrebne miloščine.

Imam je molil molitev za rajnike. Pogrebci so se držali hladnodušno in vendar niso skrivali radovednosti. Njih mirni, skoraj zadovoljni obrazi so jezili Omarja.

Obrnil je glavo k steni in bral na modrini poslačen napis, stih koranove sure: "Bog je luč nebes in zemlje. Njega luč je modrost na zidovih, kjer gori svetiljka, pokrita s steklom. Steklo sveti ko zvezda, svetiljka je nalita z oljem svetega drevesa. Olje ni ne od izhoda ne od zapada, luč sveti vsakomur, ki jo želi."

Zapel je mujezin na minaretu. Možje so vzdignili krsto in jo nesli iz mošeje. Vsak korak so se premenjavali nosilci. Esma hanuma je gledala z otroško zvedavostjo skozi leseno omrežje svojega okna; zraven nje sta bili Arifa in Hanifa. Tudi pri drugih oknih so stale ženske; za pogrebom ni smela nobena.

Omar je bil mrtvaško bled; ves potrt je stopal za drago rajnico in gledal na zeleno odejo, ki je krila Fatimo. Iztežka je premagoval jok.

(Dalje prihodnjič.)

NAROČNIKI POZOR!

Znamenje (Dec. 31-27) pomeni, da vam je naročnina potekla ta dan. Ponovite jo pravočasno, da vam list ne ustavimo. Ako list ne prejmete, je mogoče vstavljen, ker ni bil plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, je mogoče vstavljen vsled napačnega naslova, pišite nam dopisnico in navedite stari in novi naslov.

Naši zastopniki so vsi društveni tajniki in drugi zastopniki, pri katerih lahko plačate naročnino.

Naročnina za celo leto je $5.00 in za pol leta pa $2.50. Člani S. N. P. J. dopłačujo $4.80 za leto, za pol leta $2.40.

Za mesto Chicago in Cicero za leto $7.50, pol leta $3.75, za člane $6.30.

Za Evropo stane za pol leta $4.50, za vse leto pa $9.00.

Tednik stane za Evropo $1.70. Člani dopłačujo samo 50c za poštnino.

Mladinski List stane za celo leto $1.20.

Naročnino lahko tudi sami pošljete na naslov:

UPRAVNIŠTVO
"PROSVETA"
2657 S. Lawndale Ave.
CHICAGO, ILL.

Naročajte avto-znake S. N. P. J.

Na željo več društev je gl. urad preskrbel avto-znake. To so krasno izdelane okrogloploščate tablice, z znakom S. N. P. J., in namenjene so za avtomobile članov jednote. Na društva smo razposlali podrobna pojasnila glede teh znakov, na člane pa apeliramo, da jih pridno naročajo.

Vincent Čainkar,
predsednik SNPJ.

KNJIŽEVNA MATICA S. N. P. J.

ima v zalogi sledeče knjige:

AMERIŠKI SLOVENCI—izvrstna krasna knjiga, obsega 632 strani, trdo vezana, vredna svoje cene, stane $5.00

SLOVENSKO-ANGLEŠKA SLOVNICA—zelo poučna in lahko razumljiva knjiga za učenje angleščine, z dodatkom raznih koristnih informacij, stane samo $2.00

ZAKON BIOGENEZIJE—tolmači naravne zakone in splošni razvoj, knjiga iz katere zamorete črpati mnogo naukov za telesno in duševno dobro $1.50

PATER MALAVENTURA—V KABARETU—zanimiva povest iz življenja ameriških frančiškanov, in doživljaji vojaka, izvrstno spopolnjena s slikami $1.50

ZAJEDALCI—resnična povest in prava ilustracija doslej skritega dela življenja slovenskih delavcev v Ameriki $1.75

JIMMIE HIGGINS—krasna povest, ki je jo napisal sloviti ameriški pisatelj Upton Sinclair, poslovenil pa Ivan Molek $1.50

ZAPISNIK 8. REDNE KONVENCIJE S. N. P. J., 252 strani mehko vezana, stane samo 50c

"HERTENICA"—drama v treh dejanjih, s prologom in epilogom —mehko vezana, stane samo 25c

"INFORMATOR"—knjižica z vsemi potrebnimi podatki o S. N. P. J.—zelo priporočljiva za člane—stane samo 25c

Pišite pošlje na:

KNJIŽEVNA MATICA S. N. P. J.
2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

PRIHRANJENI

Vaši dolarji vam bodo pomagali k uspehu in neodvisnosti, a jih vlagate v to banko.

Vzemite te prihranjene dolarje iz svojega žepa ter jih vložite v hraniino vlogo, in s tem jim daste priložnost, da delajo za Va

KASPAR AMERICAN STATE BA

1900 BLUE ISLAND AVE. CHICAGO, I

OTTO KASPAR, predsednik.

Postanite član našega božičnega kluba

Varna banka za vlaganje Vaših prihrankov.

Tiskarna S.N.P.J.

SPREJEMA VSA V TISKARSKO OBRT SPADAJOČA DELA

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih!

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Cene zmerne, unijsko delo prve vrste. Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne

Pišite po informacije na naslov:

S. N. P. J. PRINTERY
2657-59 So. Lawndale Avenue
CHICAGO, ILL.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA USTMENA POJASNILA